

Alleen maar fiere Mechelaars

Voor burgemeester **Bart Somers** is het Mechelse model er een van diversiteit: 'Ik meen het, ik duld geen racisme en dat levert succes op, het is een volgehouden inspanning. Alle 87.000 inwoners die uit 138 landen komen, worden zonder uitzondering gelijk behandeld.' Zo heeft de Mechelaar zijn waardigheid teruggevonden en zitten de stad én haar burgemeester in een positieve dynamiek.

De beste burgemeester ter wereld relateert meteen zijn eigen titel: 'Want je bent maar zo sterk als je stad, je college en je administratie. Het is echt geen valse bescheidenheid, maar in Vlaanderen en elders zijn er zeker betere burgemeesters en bovendien bestaat dé burgemeester niet. Sommige burgemeesters zijn echte visionairen, anderen zijn goed in sociaal contact, of heel communicatief, je hebt prima managers en coaches en er zijn er ook die van alles wat hebben.' Wel vindt de Mechelse burgemeester Bart Somers dat zijn stad die aandacht verdient: 'Want deze stad heeft op vijftien jaar een metamorfose on-

dergaan en tijdens de hele crisis van radicalisering is er in deze superdiverse stad niemand naar Syrië vertrokken.'

En Mechelen valt niet alleen met de beste burgemeester ter wereld in de prijzen, maar vorig jaar ook als lokale overheidsorganisatie van het jaar. Zelfs in de *Financial Times* wordt Mechelen genoemd als de referentie voor de toekomst. Voor Bart Somers zijn het bewijzen dat er dingen in de diepte zijn gebeurd: 'Ik ben de administratie en de collega's in het college dankbaar voor wat ze gedaan hebben om met onze stad zover te staan en voor het feit dat we telkens de problemen als een uitdaging beschouwen.'

Bart Somers: 'Als mensen het gevoel hebben dat er in de stad geïnvesteerd wordt, dat de stad ontwikkelt, dan krijgen ze vertrouwen. Als dat niet het geval is en alles altijd bij het oude blijft, dan treedt er verzuring op.'

‘Het gaat om het evenwicht tussen lijnen trekken en bewaken en iedereen aan boord krijgen. Elke burger heeft even veel rechten. Dat is een fundamentele kwestie van ethiek.’

Met welke droom bent u als burgemeester begonnen?

‘Je moet meer hebben dan een droom of een wazig beeld van de stad, als het niet gefundeerd is op een analyse en je niet de capaciteit hebt om de uitdagingen het hoofd te bieden, dan werk je in het ijle. Ten tweede is er visie nodig, ten derde focus en ten vierde empathie, een heel belangrijke capaciteit, je moet je kunnen inleven in de andere politici en in de mensen in de stad.’

Hoe doe je dat dan heel concreet?

‘We volgen hier in Mechelen al zeventien jaar een eigenzinnige lijn. In onze stad is er maar één gemeenschap, die van de Mechelaars, en elk individu heeft vele identiteiten. We zetten in op ontmoeten, niet in parallelle samenlevingen maar wel in één samenleving. We baseren onze oordelen niet op het verleden of de toekomst maar op het heden en zetten niet in op segregatie. We zijn dus geen stad van gemeenschappen maar wel een stad van mensen, iedereen is een waardevolle burger. Tegelijkertijd zijn we hier in de stad heel expliciet over de spelregels. En we bewaken ze consequent, maar in goede verstandhouding. Een cultuur kent vele impliciete regels die nieuwkomers niet per se kennen. In sommige landen wordt minder waarde aan net-

heid in de openbare ruimte gehecht. Wij zijn tegen mensen van deze landen heel expliciet, hier kun je geen papiertje op straat gooien.’

‘We hebben een inclusieve ziens- en handelwijze, we richten ons niet tot aparte doelgroepen, want we steken niemand in hokjes. We zijn rechtlijnig: hier dulden we geen discriminatie, geen racisme. En nog heel belangrijk is dat een stad optimisme en dynamiek nodig heeft. Als mensen het gevoel hebben dat er in de stad geïnvesteerd wordt, dat de stad ontwikkelt, dan krijgen ze vertrouwen, en als dat niet het geval is en alles altijd bij het oude blijft, dan treedt er verzuring op. Ik ben benieuwd naar de stadsmonitor, vooral in hoe fier mensen op hun stad zijn. Als we fier zijn op onze stad, hebben we het gevoel dat we de stad maken en dat de stad ons maakt.’

Hoe is Mechelen in die positieve spiraal terechtgekomen?

‘Twintig jaar geleden was de teneur in Mechelen heel negatief, de mensen waren snel geïrriteerd, voortdurend wezen ze naar elkaar om een zondebok te vinden. Dat is ondertussen helemaal omgeslagen, de sfeer is nu positief, dynamisch, er zijn honderd buurtfeesten en dat is honderd keer meer dan twintig jaar geleden. Hierdoor gaan mensen informeler met elkaar om, en als er een probleem is met een jongere in de straat, praten de burens nu met de ouders. Dat geeft een heel ander gevoel. Dit optimisme zuigt aandacht en brengt een instroom van jonge gezinnen in verpauperde buurten op gang, waardoor die opnieuw sociaal divers worden. Die jonge gezinnen komen trouwens aan de mouw van de politici trekken om hun buurt op de politieke agenda te zetten. Daardoor woont Leonie van 85 jaar niet meer tussen mensen met wie ze niet kan praten en voor wie ze bang is, daardoor komt er een dynamiek dat als er in de buurt kinderen zonder

sociaal kapitaal zijn, die nieuwe buurvrouw die kinderen aantrekt om met haar kinderen huiswerk te komen maken en een chocomelk te drinken. De KULeuven en de Koning Boudewijnstichting hebben pas in een studie in twee Mechelse wijken vastgesteld dat die jonge ouders de gratis en spontane buurtwerkers zijn geworden. Dat inspireert dan weer anderen, net zoals de positieve rolmodellen van mensen met migratieachtergrond. We doorbreken de segregatie ook in de sport, we willen hen ook in het deeltijds kunstonderwijs, maar dan moet je soms een andere kunstvorm aanbieden zoals streetart bijvoorbeeld. We vechten echt tegen elke vorm van segregatie, zo proberen we “witte” ouders die in de buurt van een “zwarte” school wonen te overtuigen in groep hun kinderen naar die school te laten gaan. We beloven samen met de directie de kwaliteit te bewaken en bieden hun kinderen het voordeel op te groeien in diversiteit. Dat werkt. Andersom willen we net zo goed “zwarte” burens van een “witte” school overtuigen om in groep daar onderwijs te volgen of samen naar de chiro en de scouts te gaan. We willen dat klassieke jeugdwerk verkleuren, want we moeten ook witte getto's wegwerken. Witte concentratiescholen zijn immers even onaanvaardbaar voor ons.'

'Het was waanzinnig, in de jaren negentig hoorde ik nog beweren dat kinderen uit een andere cultuur anders zouden spelen. Onzin, alle kinderen willen ravotten, maar ouders die naar de jeugdbeweging zijn geweest, willen hun kinderen die jeugdervaring ook laten meemaken. Voor mensen in migratie is de jeugdbeweging vaak aantrekkelijk, maar ook onbekend. Zo is er dikwijls een drempel, iemand moet dan een inspanning doen. Het is toch al te gek dat er op kamp voor een kind dat vegetarisch eet geen probleem is, en voor een kind dat halal eet wel. Dat gaat twee keer over voedingsgewoonten, hè. Telkens moet je wel vertrouwenspersonen vinden. Maar die zijn er in een dynamische stad.'

Jongeren zijn nieuwsgierig en radicaler, hoe leid je dat rebelse gevoel in rechte banen?

'Veel doen de mensen zelf. Zo bereikt de voetbalclub Salaam een heel divers publiek, maar ze willen ook het rapport zien omdat wie straf op het veld is ook straf op school moet zijn. Daarom doen ze ook aan naschoolse huiswerkbegeleiding. In groep ruimen zij ook één keer per maand de buurt op. Dat is het Mechelse model! Dat is de identiteit van de Mechelaar in een diverse stad. Soms is dat moeilijk, maar we proberen er een sterkte van te maken.'

'Sommigen hebben heimwee naar vroeger, maar vijftig jaar geleden waren er heus ook problemen, en ellende. Maar het werd toen vaak weggemoffeld of het was onbespreekbaar. Denk maar aan huiselijk geweld of seksueel misbruik. Nu leven we in een andere samenleving en daar willen we een

succes van maken. Zo kunnen we er fier op zijn dat dankzij de inspanningen van iedereen in de stad, in de moskeeën, het middenveld, de scholen en de ouders geen enkele jongere naar Syrië is vertrokken. Dat is een overwinning van de hele stad.'

Smoort u dan de radicalisering in de kiem?

'Deradicalisering is een kostelijk en moeilijk proces. Dat kun je dus maar beter voorkomen. We proberen zo vroeg mogelijk te detecteren, op een moment dat je de jongere nog kunt samenbrengen met rolmodellen uit het eigen milieu. Op dat moment heeft zo'n jongere nog de psychische openheid die helemaal verdwijnt bij de radicalisering. Zodra iemand geweld legitiem vindt, krijg je dat nog heel moeilijk gekeerd. Dus daarom moeten we in een heel vroeg stadium detecteren. Als je erin slaagt van mensen burgers te maken, met een inclusief beleid waardoor men zich kan identificeren met onze samenleving, dan zijn heel veel burgers bereid daarbij te helpen. We geloven dat mensen vele identiteiten hebben, dat je mensen niet kan herleiden tot louter moslim, of alleen maar allochtoon. Nee, mensen zijn tegelijkertijd Mechelaar, vader, voetballiefhebber. En dat zijn allemaal bruggen naar anderen.'

'Wij ontwikkelen een taal die iedereen altijd aan boord houdt, ik weiger te polariseren. Dan heb je twee keer winst. Waarom zou iemand een aanslag plegen, als hij zich deel voelt van de samenleving en als hij van die samenleving houdt? En als er dan toch mensen zijn die flirtten met extremistische ideeën, dan zijn er in hun omgeving voldoende anderen die naar ons komen, niet om te klikken, maar om hulp te zoeken. Samen zoeken we dan een weg om die enkelingen terug op het juiste pad te brengen.' 'Ik meen het, wij in Mechelen dulden geen racisme, het is een volgehouden narratief dat inspanning en energie vraagt, maar het is nodig in Mechelen waar de 87.000 inwoners uit 138 landen komen.'

Wat een drive! Waar haalt u die energie vandaan?

'Zonder die drive zou ik stoppen. Die bezieling komt uit de liefde voor de stad en de inwoners. Mettertijd ben ik me meer gaan identificeren

met deze stad. Ik ben op mijn 36ste begonnen, als 53-jarige voel ik me meer en meer de burgervader. Wellicht is dit een onvermijdelijk proces. Het is zo mooi burgemeester te zijn van de stad waar je bent geboren en opgegroeid. Natuurlijk heb ik of hebben we fouten gemaakt. Eigenlijk, achteraf gezien, kon elk project beter. Het is als een huis bouwen of een fiets of een auto kopen, een tweede keer doe je dat beter. Aan een aantal projecten zou ik nu niet meer beginnen. Maar het grote resultaat is dat de stad haar waardigheid heeft teruggevonden, dat de toeristen komen en de jongeren hier willen wonen.'

'Ik ben zo fier op de herwonnen trots van de mensen. Tussen de eerste en de laatste stadsmonitor zijn er 20.000 mensen geëvolueerd van niet trots naar trots op hun stad, en dus een beetje op zichzelf. Vroeger voelden ze zich niet goed in hun vel hier, nu bouwen ze enthousiast mee aan onze gemeenschap. Die ommekeer realiseren, dat is het mooiste wat je kunt doen als stadsbestuur, als burgemeester. Mensen sterker maken. Empowerment, met een stadhuiswoord. En die empowerment gaat hand in hand met meer optimisme, meer verdraagzaamheid. Dat is het hoogste wat je als politicus en als stad kunt bereiken. Mechelen stond lang symbool voor verloedering en een problematische samenleving, terwijl we nu een baken van hoop zijn, zelfs internationaal een inspiratiebron, en dat in een tijd van polarisatie. En terwijl andere steden met uitvluchten kwamen om geen mensen op te vangen, wilden wij er 250. Spontaan is toen het comité "Welkom in Mechelen" opgestaan, dat is niet mijn verdienste, net zomin als de iftar op de Grote Markt. Vijftien jaar geleden was dat ondenkbaar. Nu herdenken we vijftig jaar migratie niet, we vieren het. Want dat zijn wij, zegt iedereen, wij zijn zo divers en

'Ik geloof heel sterk dat de openbare ruimte een gelijkmaker is. De publieke ruimte is het podium waarop de stad danst en acteert. We streven ernaar in alle wijken publieke ruimte van dezelfde hoge kwaliteit te hebben. Dat is een vorm van respect.'

dat is een heel aangenaam gevoel. We verzoeten de stad. Te beginnen met Mechelen Kinderstad, een stad die warmte uitstraalt en heel veel inzet op gezinsvriendelijk beleid, geborgenheid en veiligheid.'

Ja, maar u bent ook de man die blauw op straat bracht.

'En niet alleen agenten, maar ook camera's, en wanneer nodig een kordate aanpak. Ik ben geen flowerpowerburgemeester, daar ben ik veel te realistisch voor. Het gaat om het evenwicht tussen lijnen trekken en bewaken en iedereen aan boord krijgen. Deze formule heeft in deze stad heel goed gewerkt, ook bij mensen met een migratieachtergrond, elke burger heeft even veel rechten. Dat is een fundamentele kwestie van ethiek.'

En de publieke ruimte? Daar heeft Mechelen ook veel in geïnvesteerd. Waarom?

'Ik geloof heel sterk dat de openbare ruimte een gelijkmaker is. De publieke ruimte is het podium waarop de stad danst en acteert. Het is een ruimte voor arm en rijk, en we streven ernaar in alle wijken publieke ruimte van dezelfde hoge kwaliteit te hebben. Dat is een vorm van respect. We hebben

sterk ingezet op vergroening van de publieke ruimte, vooral in woonwijken hebben we veel parkjes gecreëerd. Dat stimuleert de sociale cohesie, het geeft de kinderen de ruimte om te spelen en mensen van alle slag komen elkaar tegen, net zoals in de stadslandbouw aan de Gevangenis, aan de Generaal De Ceuninckstraat of de Hoveniersstraat, maar er komen nog parken in binnengebied. In de binnenstad is de OCMW-binnentuin nu ook toegankelijk voor het publiek. We hebben het centrum autoluw gemaakt en we zullen daarin nog verder gaan, want mensen stappen massaal over op de fiets. Ook de deelauto's tonen aan dat er een shift is in de mobiliteit, dat lukt hier heel goed.'

U behaalt mooie cijfers op veel vlakken, maar waarop bent u zelf het trots?

'Op het feit dat in Mechelen de kinderarmoede voorzichtig is afgenomen, tegen de Vlaamse tendens in. Dankzij onze aanklappende en emanciperende zorg. We investeren massief in sociale woonwijken, in trajecten om bij te scholen. We hebben onze Go-Teams, maatschappelijk werkers die vanuit de buurtpolitie en het OCMW naar jonge gezinnen gaan waar veel problemen zijn. Zo'n maatschappelijk assistent heeft een budget in handen om het huis op te ruimen en ze kan elke dag langsgaan om de papieren mee in orde te maken, samen het geld te beheren of een winterjas voor de kinderen te kopen. Het is een intensieve samenwerking, maar een waarvan de maatschappelijk assistenten het gevoel hebben dat ze eindelijk doen waarvoor ze hebben gestudeerd. Zo halen we mensen duurzaam uit de armoede, we doen dat met gezinnen met kleine kinderen, want een paar jaar geleden was ik zo beschaamd dat ik na al die jaren burgemeesterschap nog zulke arme gezinnen in mijn stad had. Daar moet je als stad iets aan doen, heel correct en gedreven zodat het geen pleister op een houten been is.' ■

MARLIES VAN BOUWEL IS HOOFDREDACTEUR VAN LOKAAL

Bezoek ons op stand 419

Hou het stuur van uw vloot in handen

Verminder uw onderhouds-, schade- en brandstofkost

Vlootbeheer in real-time

Ongevaldetectie & -analyse

Risico- en efficiëntiescore

Technische voertuigstatus

Sleep- en diefstaldetectie

vab.be/telematics

Ontdek ook onze andere diensten

VAB-Bedrijfservice

VAB-Tankkaarten